

Nr 31.

Av herr **Bengtsson** m. fl., *angående akademisk lärares rätt att idka privat verksamhet.*

Enligt kungörelsen den 6 juni 1925 (nr 211) angående villkor och bestämmelser beträffande avlöningsförhållandena för professorer m. fl. vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet må med ordinarie professorsbefattning — utom i medicin — icke förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat. Ej heller må med sådan befattning förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroy eller blivit registrerat som aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej universitetskanslern medger, att uppdraget eller befattningen får mottagas.

Denna bestämmelse har tillkommit för att förhindra en förening av professorstjänst med annan tjänst av sådan art, att den akademiska lärarverksamheten därigenom skulle bliva lidande. Universitetskanslerns prövningsrätt ger härutinnan goda garantier för en skälig avvägning av universitetets och elevernas intresse gentemot den akademiske lärarens rättighet att i övrigt deltaga i den samhälleliga verksamheten.

Emellertid kan det även finnas skäl överväga, i vilken omfattning akademisk lärartjänst bör få förenas med enskild verksamhet. Det finnes många privata verksamhetsområden i vilka de akademiska lärarna tagas i anspråk och där kraven på deras tid och intresse många gånger äro betydligt större än de som vanligen ställas på dem i någon bisyssla av i reglementet omnämnd art.

Förhållandena på detta område äro utomordentligt invecklade. Så ha t. ex. de juridiska fakulteternas lärare sedan länge tillerkänts rätt att avge s. k. responser. Även i övrigt torde de akademiska lärarna ansetts ha rättighet att begagna sig av sina kunskaper även utom universitetets verksamhetsområde. I många fall torde enskild verksamhet kunna erbjuda sådana avlöningsvillkor, att många akademiska lärare skulle finna det mera förenligt med sina ekonomiska intressen att övergå därtill, försåvitt deras möjligheter att genom privata uppdrag erhålla ytterligare inkomster utöver lönen förhindrades eller i avsevärd omfattning begränsades.

Emellertid är universitetens intresse av att lärarna i största möjliga mån skola ställa sina krafter i undervisningens och forskningens tjänst samt publicera dessa resultat så berättigat, att en omprövning av professors rätt att idka privat verksamhet torde böra ske.

Det måste därför anses angeläget, att denna fråga utredes, varvid hänsyn måste tagas till samtliga på frågan inverkan förhållanden samt de möjligheter som finnas att dels begränsa de akademiska lärarnas rätt till annan verksamhet, dels skapa möjlighet till dispens från dessa förbud i de fall, då denna verksamhet ej kan antagas i avsevärd grad hindra dem att ägna sig åt sin lärargärning, eller då en begränsning i övrigt skulle giva anledning till icke önskvärda konsekvenser.

På grund av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t dels anhålla om utredning huruvida och i vilken omfattning akademisk lärartjänst må förenas med privat verksamhet av icke vetenskaplig art, dels ock hemställa att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 21 januari 1942.

Carl Bengtsson.

Carl Eriksson.

P. Granath.

Gunnar Bodin.
